

Štajerc" izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 3 krome, za pol in četrt leta razmerno; za Ogrsko 4 K 50 vin, za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računani naročnino z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne štev. se prodajajo po 6 v. Uredništvo in upravnništvo se nahajata v Ptuj, gledališko poslopije štev. 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inserterov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 22.

V Ptuj v nedeljo dne 29. maja 1910.

XI. letnik.

Volitve v občino okolica Celje.

V kratkem se vršijo občinske volitve v občini celjska okolica in na vseh straneh divja že najhujši politični boj. Vse stranke se pripravljajo, da nastopijo z vsemi močmi. Mi pa izražamo že zanaprej upanje, da bodoje tisti zmagali, ki hočejo gospodarski položaj v občini zboljšati, ne pa tisti, ki širijo le prvaško hujskarijo in zagriženo dohtarstvo politiko.

Kakor znano, bila je ta občina še pred 3 desetletji v rokah naprednih, Nemcem prijaznih mož. Ali nakrat so pričeli prvaški klerikalci hudo gonjo in so tudi pri volitvah zmagali. Medtem pa se je v občini celjska okolica mnogo spremenilo. Napredno in nemško prebivalstvo se je z zgradbo mnogo novih hiš in z nemško industrijo povečalo. Tako se že lahko reče, da so naprednjaki, ki ne odobrujejo gonje proti nemščini, in Nemci sami v veliki večini proti prvaštvu. Prihodnje volitve bodoje dokazale, kje je moč. Grčese za vlado v največji, slovenski občini na Štajerskem! Že leta 1906 je bilo vse prepričano, da bodoje v tej občini naprednjaki nad prvaki zmagali. Ali takrat so prvaki enostavno postavili postavlo prelomili in so naprednjakom onemogočili, popraviti napačne volilne liste potom reklamacij. Prvaški zagriženci, ki vladajo danes v tej občini, zamogli so l. 1906 le s sleparijo, le s preziranjem postavlo zamagati. Mislimo, da „zmaga“, ki je pridobljena s sleparijo, ni mnogo vredna. Letos se je oblastva prav odločno opozorilo, naj ne dopustijo zopet enakih sleparij. V sled napredne kontrole so se predelala za občinske volitve doslej tudi še precej redno izvršila, čeprav so prvaki že nekaj „Kunststückelno“ poskusili. Naprednjaki so vložili proti 70 reklamacij. 50 teh reklamacij je tozadavna komisija rešila, ostale pa se nahajajo na rekurni poti pri okrajnem glavarstvu v Celju; skoraj gotovo je, da bode oblast tudi te reklamacije ugodno rešila.

Kar se volitev tiče, smemo trdno pričakovati, da bodoje v 1. in 2. razredu kandidati Nemcev ter Nemcem prijaznih naprednih kmetov zmagali. Kajti ne samo med nemškim prebivalstvom, marveč tudi med Nemcem prijaznimi kmeti v občini vlada velikansko razburjenje nad sedanjim gospodarstvom v občini Celje okolica. Sedanji občinski predstojnik Glinšek je preslaboten, da bi mogel svoji volji ugoditi. Zato so kmetje milosti in nemilosti mogočnega občinskega šribarja Perca izročeni. Ta Perc je zagrižen pravak. Stranke, ki nemško govorijo, sploh ne poslušajo. Napredne kmete šikanira in trpinči ter jih neprijazno odganja. Zlasti pa ne dovoli nikdar nobenemu naprednemu krčmarju prošnje glede gostilniške ure pri posebnih prilikah. Napredni kmetje so priredili že več shodov, na katerih so glasno svojo nevoljo nad grdim tem ravnanjem in nad slabim gospodarstvom v občini izrazili. Preteklo nedeljo vršila se je v go-

stilni „zur Post“ zborovanje, katerega se je udeležilo nad 100 volilcev 2. in 3. razreda. Razni kmetski govorniki so ostali in protestirali, da bi se dosedanje gospodarstvo v občini nadaljevalo, da se vkljub visokim občinskim dokladam za prebivalstvo ničesar ne stori, da so veliki deli občine brez vsake dobre ceste in da nikdo ne ve, kako stoji stvar z občinskimi račununi... Vse to so stvari, ki nimajo z narodnostno politiko prav ničesar za opraviti. Kmetje so sploh siti in ne pustijo, da bi prvaški hujskaci v „imenu narodnosti“ njih denarje zapravljali!

Prvaki razširjajo seveda vse mogoče laži in obrekovanja. Tako lažejo, da bi Nemci, ako bi pri volitvah zmagali, doklade zvišali. To je seveda nesramna laž! Ko je bila občina še v nemških rokah, znašale so občinske doklade samo 20%. Danes pa znašajo 50%! In kaj se za teh 50% stori? Kaj so prvaki s tem denarjem napravili? Kaj imajo prebivalci od teh velikih plačil? Ako bodoje volilci sodanje mogote pomedli, potem bode za ta denar kaj gospodarskega dela izvršenega. Potem ne bode več en Perc gospodaril! Danes izgleda stvar ravno tako, kakor da bi se plačevalo visoke občinske doklade edino zato, da dobivajo posamezni občinski svetovalci pri komisijah prav mastne svote denarja... Prvaki lažejo tudi, da bi Nemci, ako bi zmagali, takoj dolgove napravili, kakor v Celju. Tudi tej laži ne veruje noben pametni volilec. Za navadne izdatke vendar nobeni občini ni treba dolgov delati. Dolgove se dela le pri izrednih potrebščinah, katerih pa v občini celjska okolica ni. Najnesramnejša laž prvakov pa je, da hočejo Nemci kos za kosom te občine odtrgati in s Celjem združiti. Razni kmetje sami so rekli, da je ta prvaška laž prenemurna. Kajti kaj tacega se more le tedaj zgoditi, ako so dotični posestniki s tem zadovoljni. Neki celjski govornik je tudi povedal, da mesto sploh ne more imeti namena, pridobiti drugih zemljišč te občine (razven „Studentenheima“, Maximilian-posesiti in vile Jarmer); kajti sosedni deli Gaberja imajo večidel prvaško nahujskane Slovence in soc. dem. delavce kot prebivalce. Nemci torej nimajo prav nobenega interesa, da bi na ta način število prvakov v Celju zvišali. Omenjena posestva pa se hočejo samo zaradi tega z mestom združiti, ker bi se zamogo le na ta način podaljšanje „Gartengasse“ k državnim cesti ugodno urediti. In to podaljšanje omenjene ceste leži v interesu slovenskega prebivalstva v Gaberjih in Unterköttingu. Ti prebivalci bi imeli potem redni dohod k postaji.

Kateri pametni človek bi tajil, da bi bilo skupno gospodarsko delovanje mesta in občine celjske okolice pravi blagor za vse prebivalstvo? Danes vladajo v tem oziru zelo žalostne razmere. Sedanji prvaški zastop občine celjska okolica je vsako pošteno skupno delovanje odločno odklonil. Kmetje v občini uvidevajo veliko škodo, ki izvira iz tega razmerja za obe občini. Kmetje zahtevajo tudi, da se tej prvaški hujskariji konec napravi! Med Nemci v mestu in med slovenskimi kmetje, ki niso in se

ne pustijo od prvakov nahujskati, vlada že danes tako lepo, zaupljivo razmerje, da se lahko popolnoma mirno bodoje volitve pričakuje. Ti nenahujskani kmetje so na mnogih shodih dobili prepričanje, da jih nemški meščani v volilnem boju v ničesar ne silijo, in da so zlasti primerne kandidate kmetje sami izbrali. Pri prvaskih hujskaci v Celju pa hočejo dohtarški šribarji davke plačujočem kmetom komandirati! To pa se ne sme in se ne bode zgodilo!

Kmetje! Volilci v celjski okolici! Ne pustite se od nikogar na napačno pot zapeljati. Proč s tisto nesrečno politiko, ki širi le sovraštvo in nemir! Kako prvaki gospodarijo, to so dokazali v celjskem okrajnem zastopu, kjer so pustili skozi leta prvakemu tajniku Kozemu krasti, tako da je bilo na tisoče in tisoče kmetskega denarja ukradenega! Kako prvaki gospodarijo, to so tudi v vaši občini dokazali! Saj so tukaj vendar račune skrivali, saj pobirajo 50% doklade in ne storiijo prav nič... Kdor hoče, da bode občina do pametnega gospodarstva prišla, ta bode prvakom hrbet obrnil in naše kandidate izvolil!

Politični pregled.

Zopet nove milijone zahteval bode baje pro-račun naše vojne mornarice. Listi poročajo, da se bode za vojne parnike 22 do 26 milijonov več kakor lani zahtevalo. Vbogi davkoplachevalci!

Protiklerikalne demonstracije. Na Reki so socialisti med birmanjem otrok udrli v cerkev in izvršili velikansko demonstracijo proti škofu. V cerkvi je bilo nad 3000 otrok, od katerih jih je bilo v drenanju mnogo ranjenih. Škof je padel v omedlevice.

Irredenta deluje še vedno. V Trstu je policija zopet celo vrsto teh laških „neodrešencev“ zaprla. Našla je pri njih mnogo zelo obtežilnega materijala.

Velikanski proces na Ruskem se bode te dni pred vojnim sodiščem v Kijevu pričel. Toženih je 227 oseb, prič pa je čez 800. Obtožence se dolži, da so napravili oboroženo ustajanje, da so napadli mesto Hasenpohnt in proglasili republiko. Ako bodoje obsojeni, potem čaka vseh 227 smrtna kazen.

V Belgiji so končale zbornične volitve zopet z zmago klerikalcev. Volilni red je namreč tako slab, da ljudska volja ne more prodreti. Duhovništvo pa je mnogoštevilno, kakor nikjer drugod. Pomisliti se mora, da je v Belgiji čez 40.000 menihov in nun, medtem ko ima ta država le 38.000 vojakov. Pač lepe razmere!

Pogreb angleškega kralja se je izvršil ob velikanski udeležbi ljudstva. Krsto so peljali mornarji na lafeti. Za krsto se nosili kraljevo zastavo ter peljali njegovega konja. Potem so prišli na konjih novi angleški kralj Jurij, poleg njega nemški cesar in vojvoda iz Connaught. Njim so sledili na konjih kralji od Norveške, Grške, Španske, Bulgarske, Danske, Portugala, turški prestolonaslednik, belgijski kralj, nadvojvoda Franc Ferdinand (kot avstrijski zastopnik), japonski princ Fushimi, ruski veliki knez Mihajl

itd. itd. Za njimi prišlo je 12 vozov. V prvem je sedela kraljica-vdova Aleksandra, carica-mati ruska in dve princesinji, v ostalih pa razne kraljice. Kralja so pokopali v Windsoru. Pri pogrebu se je tudi mnogo nesreč zgodilo.

Španska kraljica porodila je te dni mrtvega dečka. Kraljica je še dovolj zdrava.

Volilni boj na Ogrskem se nadaljuje z največjim nasiljem. V mestu Marjinec sta bili 2 osebi ustreljeni. In tako tudi v raznih drugih krajih. Na ta način delajo vitežki Madžaroni volitve.

Predsednik republike Brazilija odpotoval je za več mesecev v Svico.

Premoženje Obrenovičev. Bivša srbska kraljica Natalija prodala je vse premoženje Obrenovičev, ki so bili tako grdo umorjeni, neki francoski družbi za 1 milijon frankov.

Anarhisti na Spanskem. V Madridu se je te dni pred nekim spomenikom bomba razpočila. Storilec, ki je bržkone anarhist in je hotel izvršiti napad, se je ustrelil. Ime mu je Jose Carengia Tosozelli.

Dopisi.

Iz Ptujске gore. Ljubi „Štajerc“, kër si nam že toliko svinjarij iz narodnjaškega tabora na Ptujski gori razložil, naj še bo nekaj dostavljeno: Pred par leti je kupil znani Gojkovič z nekim tukajšnjim posestnikom hišo pod sledečimi pogoji: da mu izplača pri kontraktu ostalo kupnino čez intabulirane dolgove. Ko se je kupljena pogodba naredila in podpisala, pravi Gojkovič: ostalo kupnino ti izplačam, kadar bodo dolgovi iz zemljišča izbrisani! S tem mu je Gojkovič pripomogel do naprejšnjih stroškov po štiristo kron!!! Tako se drži ta čedni prvak dane besede! Nekega dneva ga prosi prodajalec, da mu naj vendar dà samo 30 goldinarjev na kupnino, kër silno potrebuje. Gojkovič reče: ja, ako mi dàš pobotnico za 40 gl.! Kër je bil prodajalec v sili, je moral dati za sprejetih 30 gold. pobotnico za 40 goldinarjev! Vprašamo oblast, ali ni to navadno oderuštvo? Taki so „značaji“ narodnjaške stranke na Ptujski gori! „Gliha vkup štrih“; v to stranko spadajo Kupčič, Klemenčič in Jurček Topolovec. Ja s takimi sredstvi se gorski baroni bogatijo... Ni čuda, da vzbogo ljudstvo te bande ne mara!

Hoče. Kaplan Krajnc se že zopet hvali in hlina. V zadnji „Straži“ se vika „prečastitega“ semtertija, ter našteva svoje ogromne zasluge za kraj in vso kristjanstvo, nam natančno razlaga kako neznansko ga farani častijo in ljubijo. Saj pravim, ker ga drugi nočejo se pač sam hvali in v deveta nebesa vzdiguje. Mi bi pa le radi spoznali, koga pravzaprav hoče s takimi ostudnimi

lažmi za nos voditi. No sicer se ta namere njegova drugače že zvoča. Bi li ordinarijatu ali knezoškofu se rad prikupil, bi li rad svoj prepereli hočki prestol nekaj trdnje si ga postavil? Bog ve! No pa mi vemo, da ga itak poznajo tudi njegovi pristaši, ter da se črez njegovo ostudno farbarijo jezijo in smejiyo. Ne zameri Kranjček, če ti v lice povemo, da vse skupaj, da vsa tvoja jezujitovska zvižaca ne bo nič pomagala, nič — zapomni si jo! Črni gospodek se je podpisal pod svoj farbarijski članek — „Veliko hočkih faranov“ — Dušica zlata, daj nam jih vendar naštet, koliko hočkih faranov poznaš, da bi tebe spoštovali ali ljubili. Prstov samo ene roke jih je preveč! V drugem članku iste „Straže“ se podpisše „Vladimir“. V tem članku grozno lasa hočke nemškutarje, katere smatra kot privandrance, prisiljenice, kot nepotrebno bando. Da se je pa Krajnc pritepel k nam, brez da bi ga bila kaka mačka primijavkala, tega pa nič ne omeni. Res je, da so St. Peterčanje, od katerih je k nam privandral, se britko jokali pri odhodu Krajncem, tako britko, da je po obilo prelitih solz narasla Drava in dva broda odnesla. Kaj ne Kranjček, tam so te še globokeje ljubili od nas? V članku se hudo pritoži, da so mu grdi hočki lopovi šipe njegovega okna razbili. Glej, zlato srce moje, to so utrinki tiste globoke ljubezni faranov do tebe, o kateri se šopiriš v „Straži“. Praviš, da ljudje, ki razbita okna vidijo, revolver in nož potegnejo ter iz roparskih Hoč nemudomo zbežijo. Kranjček, to spet ni res in to ti čisto gotovo nobeden, „Stražarec“ ne verjame. Resnica pa je, da jih hodi mnogo domačih in tujih ljudi mimo slovitoga okna, ga pogledajo in — no, grenke solze se jim zlijejo! Zadnjo nedeljo je g. dekan ki drugač vsikdar rano mašo bere, se odpeljal bil v St. Janž na D. p., kjer je bila birna. Tega farani niso vedli. A ko stopi namesto dekana kaplan Krajnc k oltarji, se povsod vzdignejo moške in žene ter cerkev zapustijo. To spet ni res Kranjček? Bodeš spet tajil in se hvalil in belil? Seveda, to je tvoja navada, lagati in farbati se. Glej Kranjček, čudna je vendar le taka ljubezen in tako spoštovanje zastran tvojih faranov: iz cerkve ti uidejo, če stopiš ti vanjo. No in kaj se zgodi če greš ti na spoved? Vsaj sam itak vse dobro veš — no zdaj se pa le spet fejn farbaj; mi te pa bomo za lepšega zopet fejn obrili. Ti ne bo treba pomoči tvojega hočkega brivca. Bodimiren.

Loperšice. Pred kratkim umrl je v naši občini vrli napreden mladenič Martin Babič. Stariši hoteli so mu že posestvo prepodati, ko ga je nemila smrt pokosila. Umrli bil je pri vseh priljubljen in vesten pristaš „Štajerske“ stranke. Kako ga je vse čislalo, razvidlo se je posebno iz lepega sprevoda, katerega se je ude-

ležilo humsko bojno društvo z godbo in vokalska množica domačega in sosednega ljudstva (okoli 500 ljudi). Pri domu in na milodru zapele so mu domače deklice žalostne slovesne pevke in skoraj ni bilo očesa, ki se ne bi solzil. Naj v miru počiva!

Globoko pri Brežicah. Slišal sem, da je školski svet Globoko v zadnji seje sklenil, da sam še slovensko uraduje in slovenske dopise sprejme. Neslovenski dopisi se bodejo takoj zavrnili. Kake pripombe tukaj ni treba; vsakdo bo lahko vedel, pod katero komando ti ljudje slišijo. So res lepi šolski očetje! Vemo potem tudi, koliko so vredni in kako se proti šolskem programu držijo. Seveda „Slovenski Gospodar“ piše, naj si še drugi v vzgled vzemajo. Črno in temno pa ja nič nemškega, to je njihov cilj. Koliko ljudi odide od doma, ki pravijo, da bi se radi nemški naučili, a tega ti možje ne vidijo. Prepisani šolski svet se pač malo briga za naprednost, pač pa za hujskače. Res žalostno!

Od nekje. Potovanje po državni cesti Bistrica-Maribor je res zelo zanimivo, samo zato, kër je tamkaj natura bogato obdajena, ampak ako poslušas kmete, kateri se narodnjaški politiki razgovarjajo. Neki kmet naraje v gostilni pravil, da so v Dobravcah obhajajo odhod krčmarja Sešnika; ob tej priliki je druž. učitelj Turšak daljši govor, med katerim je razlagal okoliščine v St. Ilju slov. gor. z besedami: da so že tam vse zmagali (?) Kdo bi se takin bedastim besedam ne smejal, ko vemo da skozi „los“ je prišel narodnjak na krmilo! Lahko, bo prvo in zadnjokrat. Kaj pa je Turšak o Rusih govoril, da bi mi naj pod Ruse spadajo je preveč. Hoče nas spraviti pod ruski korob kozakov. Pa ne bo, gospodine Turšič! Ako samam na Ruskem bolj dopade ko pri nas pa odidite na Rusko, da vas carski hlapi pošljejo v Sibirijo v rudokope! Nas pa ne nadlegujte s tu neumnostjo, kër si mi želimo prosti kmeti in obrtniki ostati. Še nakaj bi vam rad povedal Cirkovski kaplan Melhior Sorko se je tudi podal na Slivnico, da bi tam sejal prepri. V ta namen se je združil z nekim kmetom, ali kmet mi pravi, da se pri enem glažku vinca lažje polni zira. Zato ga vabi v gostilno Gojčič, ali kaplan mu potrdi, da v tako gostilno ne gre, kjer je nemški napis. Raji grema k sosedu; kmet mi zopet pravi, da je pri sosedu Lešnig tudi nemški napis. To je smola, mora kaplan nazaj v Cirkovec, brez da bi vžival „sladko trsovno“.

Ja pa vam tukaj povem, da imata ta dva krčmarja zelo dobro „trsovno“ in je meni kaj dobro poleglo. Iz tega se vidi, da nekateri duhovniki napeljujejo kmete k „bojkotu“. Kaj si le mon gostilničar od takih duhovnikov misliti, ako take reči izve? Ja, vera peša in zakaj? Na Slivnici so mirni in pravični duhovniki in to Melhior ni prav. Zato se iz Cirkovec v Slivnico potrudite da bi sejal prepri. Raje naj bi doma s svojim farani stopil v bližno zvezo, da bi ga spoštovali kar ne morejo, kër tudi doma se postavlja kakor petelin na gnoju. Zato ga Cirkovljani tuj ne marajo. Jaz kot popotnik pa pravim, da s gospodar po napisu ne more spoznati, je li kristjan ali ne; je treba se o temu prepričati. Kaj ko bi Melhior potoval proti Gradcu in bi videl same nemške napise? Ali on misli da tam kaj ni kristjanov? Oj Melhior, kaj se spoddikati nad napisi, kër je pa kristus rekel svojim apostelnjom: idite in učite vse narode, da posedajo nebeško kraljestvo; otroci tega naroda pa so vsi ženi v zunajno temo, kjer bo jok in škripanje z zobmi.

Brežice na Savi. Brežiči posilirsbi so zdaj mirni, ja še laški Jožek je zdaj miren. Misli s menda, da bi mu slabo šla, če bi se gesel „svoji k svojim“ uresničilo; te bi samo laški zidarji pri njemu kupovali in to bi za „posilirsbi slovenca“ britko bilo. Žalibog da bodo posilirsbi kmalu začeli v rudečih srajcih rogoviliti in liberalnem domu razsajati, kakor so lani. Zdrženi so tukaj klerikalci in liberalci, in se najbolj na spomlad iz zimskega spanja kakor mrvlje vzdigujejo. Imeli so lani v jesen v liberalnem domu shod in so neki dobro znani gospodje seveda tudi nekaj Kranjčev kričali, naj ljudje pri Slovincih kupujejo, ako ravno dražji, samo ne pri „nemčurjih“. Seveda z drugo kožo boriti je dobro; pa naj bi potem hujskarji rekli če bi eden ali drugi v nič prišel, ali bi mu hujskarji pomagali?

Igre v Oberammergau.

Našim čitateljem bode znano, da so se v bavarskem kraju Oberammergau že od nekdanj prirejale velikanske gledališke igre, ki so predstavljale Jezusovo življenje in trpljenje. Iz vseh krajev sveta so prihajali ljudje te velikanske igre opazovati. Letos se bodejo po 10 letnem odmoru te igre zopet pričele. Te pasionske igre izvirajo iz leta 1633. V vasi Oberammergau je namreč takrat kuga divjala. Vsled tega je napravila občina obljubo, da bode trpljenje Jezusovo predstavljala, ako bolezen poneha. Zdaj se vršijo te igre vsakih 10 let. Pri igrah sodeluje nad 800 oseb. Gledališče se nahaja na nekem travniku pred vasjo z griči in pašniki v ozadju. Samo-umevno, da prihajajo gledalci iz vsega sveta in da napravi ta igra na vsakogar velikanski vtis. Naša slika kaže zgoraj kraj prestav in spodaj velikanski gledališki oder. V sredini pa vidimo glavne igralce, ki so vzeti iz

domačega priprostega ljudstva. Na levi strani je podoba Otilie Zwick, ki predstavlja Mati Božjo, v sredi Anton Lang, ki predstavlja Jezusa in na desni strani Andrej Lang, ki predstavlja sv. Petra. Za igro se delajo že zdaj velikanske priprave.

Vel
in
V
okraj
kater
kakor
so še
kupih
deroče
vi do
spoda
tov, n
kansk
nah.
11 o
Bili s
la vo
mrlič
Kmet
v sa
velika
čepeli
vzame
Ško
Ustan
sredst
T
dni h
je bil
rasla.
zadeta
nam
huda
pravil
v nap
skem
pred
zadnje
so že
avstri
Ista s
prebiv
grizen
mašče
še ni
Bobri
prišel,
raču
ruskih
da av
Bukov
odsekt
dr. K
Sk
je vršil
velika
ravnava
fici T
njenim
ki so t
obdolže
smo že
in tudi
Te dni
sodna
Še par
govorin
znano,
fica T
svojo l
kar zn
svojih
pripravi
leč, da
za sluč
veliko s
vati. T
zapisal
novski.
medtem
hujskalc
ljubez
ženje v
tretji l
oblast
rotnike.
Tarnov
vidimo
Naumo